

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

הדוח
השנתי
2023

תוכן העניינים

על
המכון 05

דבר הנשיא
יו"ר הוועד המנהל 08

דבר
היו"ר של כבוד 09

שינויים
במערכת המשפט 11

הישגים
עיקריים 15

כנסים
ואירועים 23

דעת
קהל 25

מלחמת
חרבות ברזל 27

המכון
במספרים 33

בחזית
העשייה 35

שותפים
לעשייה 37

דוח
כספי 39

2023

365 בכל מקום

את השנה הזו קשה היה לדמיין. צוות המכון מצא את עצמו בכל חזית אפשרית. שנה שהתחילה בפעולות הסברה וכתובת נירות מקצועיים נגד ההפיכה המשפטית שקידמה הממשלה והסתיימה בשירות מילואים, התנדבות חקלאית או סיוע בעורף. וכמובן, גולת הכותרת – כתיבה ועריכה של חוברת "אתגרי המחר" – שתחכה לכל ממשלה שתקדם תיקון דציני, מהיסוד.

המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים

חיזוק התשתית החוקתית והמוסדית של המדינה וביצור מוסדותיה הדמוקרטיים.

המרכז למחשול וכלכלה

קידום רפורמות מבניות לחיזוק הכלכלה, הדמוקרטיה הפרלמנטרית והמגזר הציבורי.

מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס לחברה משותפת

טיפוח מכנה משותף אזרחי בחברה הישראלית והסדרת היחסים בין דת למדינה, ופיתוח דרכים לשילוב מגזרים שונים בחברה מתוך הכרה בייחודם.

המרכז לביטחון לאומי ודמוקרטיה

התוויית דרכים להתמודדות יעילה עם איומים ביטחוניים מתוך שמירה על קיומה של חברה פתוחה ושומרת חוק והסדרת היחסים בין גופי הביטחון, הממשלה והחברה.

מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל ומדיניות

איסוף, ניתוח והנגשה של נתונים אמפיריים על עמדות הציבור הישראלי, ולאורם אבחון מגמות של שינוי ורכיבים של יציבות בעמדות הציבור בזירות הפוליטיות והחברתיות.

ייעוץ המכון

ערכים וחשטר

01

חיזוק התשתית הערכית, החוקתית והמוסרית של ישראל כמדינת לאום יהודית ודמוקרטית ברוח מגילת העצמאות.

חמשל וכלכלה

02

שיפור התפקוד של מבני הממשל והמשק לטובת חיזוק אמון הציבור בשיטה הדמוקרטית ולמען חוסנה הפוליטי, הכלכלי והחברתי של הדמוקרטיה בישראל.

חברה

03

טיפול שותפות, סולידריות, השתתפות פוליטית וגיבוש מבנה משותף אזרחי וערכי בחברה הישראלית רבת פנים.

מודל ההשפעה

המכון הישראלי לדמוקרטיה פועל לעיצוב מדיניות וחקיקה ולהעשרת השיח הציבורי על בסיס מחקר יישומי מצוין ומתוך תפיסה ממלכתית א-מפלגתית של טובת הכלל בישראל. בשיטת הפעולה של המכון לקידום יעדיו ארבעה שלבים:

ניתוח אתגרים על בסיס מיפוי המצב הקיים מתוך היועצות בשותפי הטמעה בממשל

עריכת מחקר יישומי והשוואתי באיכות גבוהה

גיבוש המלצות ישימות להתמודדות עם האתגרים המזוהים

הפצת המלצות מדיניות לשותפי הטמעה בממשל, בתקשורת ובחברה האזרחית

דבר הנשיא ויו"ר הוועד המנהל

שורות אלו נכתבות בעיצומה של מלחמה. בחודשים האחרונים לעיתים היה נדמה לנו, הדור שנולד אל מדינה קיימת, שאנו נמצאים במאבק על קיומה.

וגם אם קיומנו הפיזי לא הוטל בספק, ועוצמתנו הצבאית עמדה לנו, חוסנו הפנימי עורער. לאחר עשרה חודשים של קיטוב ומחלוקת עמוקה על דמותה של המדינה, מאז 7 באוקטובר התנדבנו כאיש אחד ונלחמנו כתף אל כתף עם מי שאך לפני רגע היינו כמעט מוכנים להיפרד מהם ולהתפצל לשתי מדינות.

אנחנו במכון הישראלי לדמוקרטיה מנסים לראות מעבר להווה ולהישיר מבט אל העתיד הרחוק יותר. אומנם החטופים טרם שבו, והמלחמה עודנה נמשכת, אך כבר עתה עלינו להכין את התוכניות לימים שעוד נכוננו לנו. בשנה החולפת הבנו שהחברה בישראל היא בעלת חוסן נדיר, שהמחויבות שלה לדמוקרטיה ולדמותה של המדינה גדולה מכל איום, פנימי או חיצוני, ושיש בידינו לתקן את הדרוש תיקון ולצאת מהמשבר מחוזקים.

חוקרים וחברי צוות רבים במכון גויסו למילואים; רבים אחרים התנדבו בסיוע למפונים, בחקלאות ובעבודה עם משפחות שכולות; אך בד בבד עם ההירתמות והעשייה החברתית הנענו מאמץ מחקרי שמטרתו לגבש את התוכניות המעשיות ליום שאחרי המלחמה.

מבלי להתייחס לסוגיות פוליטיות מאוד, לשאלה אם יש להכריז על בחירות כבר עכשיו לפני תום הקדנציה או שהממשלה צריכה להמשיך ולכהן כאילו לא קרה דבר, אנו מבקשים להוסיף עוד שיקול אחד חשוב: אמון הציבור בישראל במערכות הציבוריות ובממשלה נפגע קשות. אנו רואים זאת בנתוני המחקרים שאנו עורכים. כחלק מתהליך השבת האמון שאבד, במוקדם או במאוחר נצטרך לעבור שוב מערכת בחירות ולתת אמון מחודש בנבחרי הציבור. זו אינה המלצה פוליטית אלא צעד הכרחי בשיקום האמון הציבורי בדמוקרטיה הישראלית.

לכל ממשלה שתכהן בעתיד הכנו סט רפורמות נדרשות לתיקון המצב הקיים. לתפיסתנו, ישנן שלוש רפורמות מרכזיות שהממשלה הבאה תצטרך להתמקד בהן מייד עם הקמתה, ומשם להתקדם לתוכניות אחרות:

הרפורמה הראשונה עוסקת בביצור הדמוקרטיה בהסכמה. היא כוללת את חקיקת חוק-יסוד: החקיקה, עיגון חוקי של מחויבות המדינה לערך השוויון ולערכי מגילת העצמאות ואסדרת המרחב הדיגיטלי. הרשתות החברתיות הפכו לאיום אמיתי על חוסנה של הדמוקרטיה, ועלינו להסדיר את הנעשה בהן באופן שלא יפגע בחופש הביטוי אך יאפשר התמודדות עם הפצה של פייק ניוז והסתה.

הרפורמה השנייה עניינה בגיבוש פרדיגמה חדשה ליחסי המדינה והחברה החרדית. החברה הישראלית אינה יכולה להמשיך ולממן אורח חיים המקדם סדר יום ותפיסת עולם שלמעשה פוגעים בביטחון המדינה ובמרקם החיים החופשיים בישראל. איננו מבקשים לשנות את החברה החרדית, אך עלינו להסדיר מחדש את מרחבי המפגש האזרחיים שלה עם החברה הישראלית ואת השותפות שלה בחיזוק ובבניין מדינת ישראל.

הרפורמה השלישית עוסקת בשיקום ובחיזוק השירות הציבורי, וכצעד ראשון – הבטחה של שורת מינויים מקצועיים ואיכותיים שישפיעו על אופן ניהול כוח האדם והמשימות המרכזיות של השירות הציבורי. המשאב הזה חשוב מדי לתפקודה של הדמוקרטיה, ואסור לנו להפקיר אותו למינויים פוליטיים ומפלגתיים שכבר הוכח כי הם פוגעים באפקטיביות ובביצועים.

בעמודים הבאים נציג מעט מפעולותינו בשנה האינטנסיבית שעברה על כולנו. אנו מודים לשותפינו בארץ ובעולם המאפשרים את העשייה הפורייה הזאת ומייחלים, עם החברה הישראלית כולה, לשנה שקטה ובטוחה יותר.

אמיר אלשטיין
יו"ר הוועד המנהל, חבר עמותת המכון

יוחנן פלסנר
נשיא המכון הישראלי לדמוקרטיה

חברות וחברים יקרים,

עודנו מצויים בימים סוערים וקשים, 134 מבנינו ובנותינו חטופים בשבי חמאס וטרם שבו למשפחותיהם, חיילינו נלחמים בדרום ובצפון, מאות אלפים מתושבי ישראל עדיין מיטלטלים ממקום למקום ואינם יודעים מתי ישובו לביתם. החברה הישראלית כולה מבכה את מתינו שהלכו לבלי שוב. ועם זאת, חזקים אנחנו, ויחד בשילוב ידיים אנו מייחלים שנדע ימים יפים יותר, שישובו התקווה והחיוך אל בתינו ומשפחותינו.

בימים ובשבועות הראשונים למלחמה היינו עדים לסתירה פנימית: מצד אחד נפשנו התרחבה אל מול מראות מעוררי השתאות של התנדבות והתגייסות. חמ"לי עזרה הדדית צצו כפטריות אחר הגשם, חיילות וחילי מילואים צבאו על מטוסים ברחבי העולם כדי להגיע ולהילחם לצד חבריהם ליחידות, פקקי תנועה של אזרחים שבאו להושיט יד נוצרו סמוך למלונות המפונים.

מנגד, בכל מקום שבו אמורה הייתה להופיע המדינה, בכל נקודה שציפינו לראות מענה של השירות הציבורי – ראינו בעיקר רפיון ואוזלת יד. ראשי הרשויות זעקו לעזרה, ומענה אין. המדינה נעלמה ונאלמה.

עלינו לזכור היטב את הפער המטריד הזה, בין המדינה לאזרחיה, בין השלטון לחברה האזרחית ולרשויות המוניציפליות. עלינו להפיק מהשעה הזו את הלקחים הדרושים על מנת שבפעם הבאה, בין שיהיה זה משבר ביטחוני, מגפה או חלילה רעידת אדמה, המדינה לא תיעלם לנו שוב. את האמון שנפגע קשה יהיה להשיב, ואם הוא ייפגע שוב – זו כבר עלולה להיות סכנה ממשית לדמוקרטיה. מהי דמוקרטיה ללא אמון, ומהי מדינה ריבונית אם הציבור אינו חש ביטחון שישנה מסגרת שלטונית שתגן עליו ותספק לו ביטחון אישי, בריאות, חינוך ורווחה גם בשעת צרה?

לכן, אני מברך את הנהלת המכון הישראלי לדמוקרטיה ואת חוקרות וחוקרי המכון על החשיבה המחודשת המתקיימת בחודשים האחרונים

על אתגרי החברה הישראלית ועל המאמצים להפקת לקחים מאירועי 7 באוקטובר. אסור לנו לתת לאירועים אלה לחלוף בלי שלמדנו מהם את הדרוש תיקון.

כיושב ראש של כבוד של המכון הישראלי לדמוקרטיה, וכעמית בכיר במרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס לחברה משותפת במכון, אני מוטרד במיוחד מהכישלון בשילוב של כלל האוכלוסיות בחברה, בדגש על החברה החרדית, במסגרות ההתנדבות לצה"ל ובשוק התעסוקה. בשבועות הראשונים למלחמה ראינו התנדבות ברוכה, אבל המספרים לא משקרים: נתוני הגיוס לצה"ל עדיין לא מספקים, וההנהגה החרדית דוחה כל ניסיון למצוא פתרון שיאפשר גיוס רחב יותר והשתתפות בנשיאה בנטל. כמי שמעריך מאוד את לומדי התורה ואת מסורת ישראל, אני מביט בצער על תופעה זו. הרי דוד המלך, אשר כונה בפי חכמי ישראל "רגל רביעית במרכבת השכינה", עמד בראש צבא ישראל; הרי החשמונאים, בניו של מתתיהו הכהן הגדול, הובילו את המרד ביוונים. אינספור דמויות מופת קמו לעם היהודי בכל תולדותיו, קדושי עליון שהרביצו תורה ברבים, ומאידיך גיסא יצאו להילחם בראש תלמידיהם את מלחמות העם והארץ. לאורך ההיסטוריה היהודית, לימוד תורה והובלה רוחנית מעולם לא עמדו בסתירה למעורבות מלאה בחיי המעשה ובהגנת המולדת. עלינו לשוב להרמוניה ערכית ושורשית זו, ואנו במרכז לחברה משותפת של המכון הישראלי לדמוקרטיה פועלים לשם כך. עתידינו המשותף תלוי בזה.

אני רוצה להודות לחברינו מישראל, שותפינו מארצות הברית ומרחבי העולם, על התמיכה והשותפות. במיוחד בימים אלה, תחושת הסולידריות ושותפות הגורל חשובה לנו מאוד.

ניפגש בירושלים הבנויה!

רובי הירל
ירושל י
ראובן ריבלין

אני מברך את הנהלת המכון הישראלי לדמוקרטיה ואת חוקרות וחוקרי המכון על החשיבה המחודשת המתקיימת בחודשים האחרונים על אתגרי החברה הישראלית ועל המאמצים להפקת לקחים מאירועי 7 באוקטובר.

שנת 2023

הייתה אחת השנים הקשות
בתולדות מדינת ישראל.

שינויים במערכת המשפט
קרעו את החברה הישראלית

והוציאו המונים לרחובות
במהלך שלא ראינו כמותו
עד היום

שבוע אחרי שבוע, מאות אלפים יצאו ונלחמו על דמותה של הדמוקרטיה הישראלית. אויבינו פירשו בטעות את המאבק הזה כחולשה פנימית ופתחו במלחמה קשה, שהפתיעה את החברה בישראל והעמיקה את משבר האמון הקשה בין הציבור להנהגה.

בתקופת המאבק הציבורי בשינויים המוצעים המכון הישראלי לדמוקרטיה הוביל את המאמץ האינטלקטואלי והמחקרי בעניין הצעות החקיקה שעמדו על הפרק. סקירות השוואתיות, חוות דעת, סרטונים וראיונות של חוקרי המכון והנהלתו שימשו ספק ידע מרכזי של עובדות ונתונים לשיח הציבורי. ברגעים האלה עמדו לזכותנו השנים הארוכות של חקר המוסדות הדמוקרטיים הישראליים, של היחסים בין הרשויות ושל הדרכים שבהן ניתן לעצב אותן ולאזן את יחסי הכוחות ביניהן.

חלק עיקרי במאמץ המחקרי שלנו היה הצבת אלטרנטיבות. ההצעה החלופית המגובשת והמגובה מחקרית שלנו מיצבה אותנו כגורם המקצועי המשמעותי ביותר בשיחות שקיימו נשיא המדינה וצוותו בדרך לגיבוש מתווה הנשיא, והשפעה שלנו על התוצר הסופי הייתה גדולה.

את מתווה המכון ואת עמדותינו בעניין הצעות הממשלה הצגנו לפוליטיקאים בכירים משני צידי המפה הפוליטית, לאנשי אקדמיה והיי-טק, לעיתונאים, לארגוני חברה אזרחית ולקבוצות מחאה. בד בבד קיימנו מפגשי שיח עם גורמים התומכים בשינויים במערכת המשפט, על מנת לבחון אם ניתן למצוא מכנה משותף שיאפשר קידום של תיקונים חוקתיים ראויים בהסכמה רחבה. בתוך כך, השקנו קמפיין דעת קהל רחב היקף שקרא לחקיקה רק בהסכמה רחבה והגיע לכארבעה מיליון ישראלים.

עקרונות יסוד

המסר של המכון היה שכל הסדרה חוקתית, ראוי לה שתבסס על שלושה עקרונות יסוד:

03 עיצוב ועיגון של כללי המשחק על בסיס דיון ציבורי מעמיק והסכמה רחבה ככל האפשר.

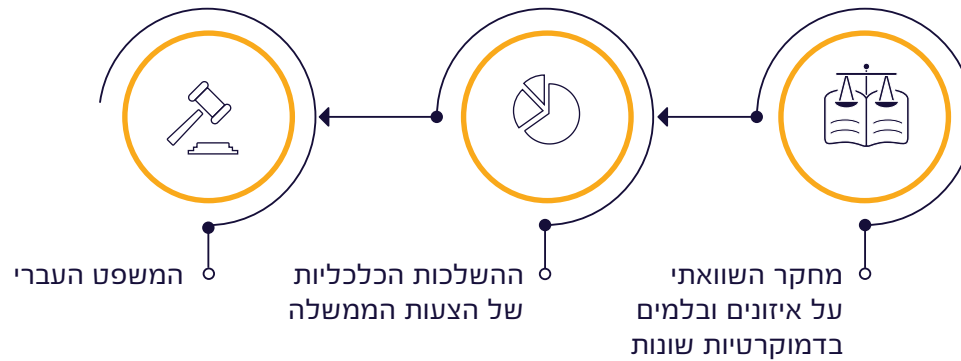
02 שמירה על שלטון החוק והפרדת רשויות ומחויבות לעצמאות מערכת המשפט.

01 הגנה על זכויות אדם ומחויבות לשוויון ברוח ערכי מגילת העצמאות.

כלים ייחודיים וחדשים

הגשנו לוועדות הכנסת ולמשרד המשפטים כ-25 חוות דעת על הצעות חקיקה ותזכירי חוק ועשינו שימוש בכלים ייחודיים:

פסק הדין ההיסטורי של בית המשפט העליון על ביטול עילת הסבירות כלל למעלה מ-40 אזכורים של המכון וחוקריו.

אני קראתי את הספר של פרופ' עמיחי כהן, ששם הוא מפרט איזה מנגנונים יש בכל מדינה... והוא הציב את מדינת ישראל ליד מאוריציוס, שם אנחנו נמצאים מבחינת מנגנוני הדמוקרטיה במדינה. מה המסקנה? המסקנה היא שחייבים לחזק את הרשות השופטת כבלם היחיד, היחיד במדינה

השופט יצחק עמית ביהמ"ש העליון, בדיון על פסק דין ביטול עילת הסבירות, 12.9.2023

אירועים ונתונים

פברואר - מדן

כנסים בשיתוף פעולה עם פורום המרצות והמרצים למען הדמוקרטיה, שדנו בהליכים לכינון חוקה במבט השוואתי ומקומי

מדן

כנס בשיתוף פעולה עם מכון אהרן למדיניות כלכליות - דיון בהשתתפות כלכלנים בכירים מהעולם שעסק בקשר שבין כלכלה לדמוקרטיה

מדן

כנס חירום בינלאומי על השינויים המוצעים במערכת המשפט במבט השוואתי, שהגיעו אליו משפטנים מקנדה, אירלנד, פולין, הודו, הונגריה וצרפת

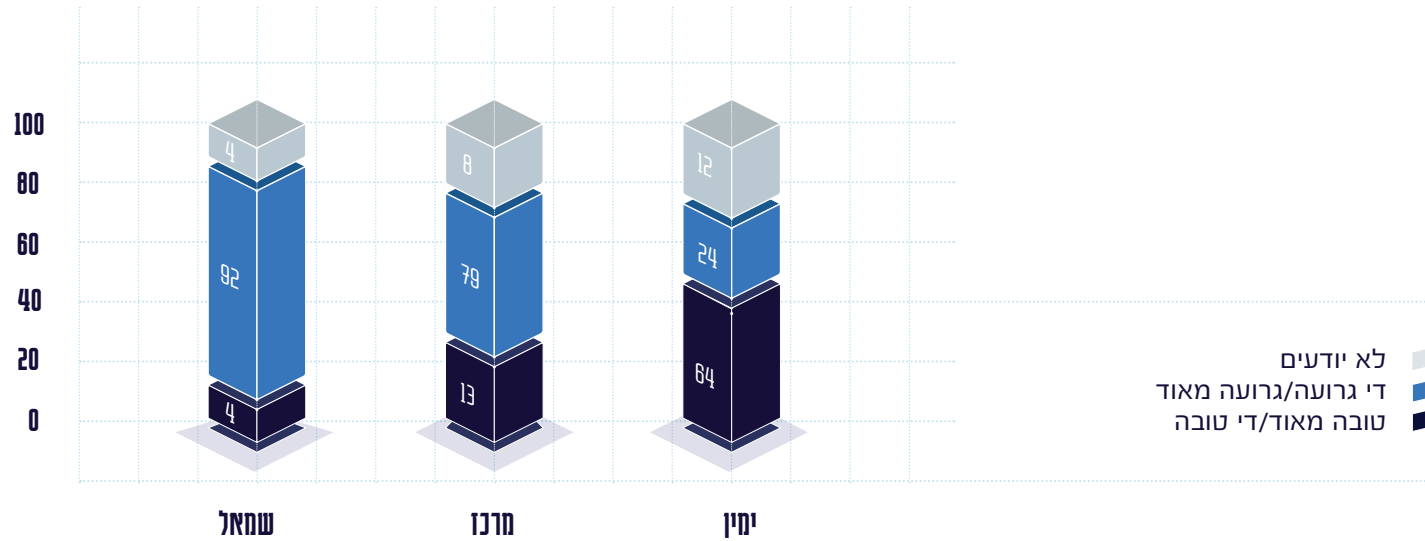
יולי - ספטמבר

פורום לכינון חוקה. ניסיון לייצר מקום מפגש שיכנס את כל הארגונים העוסקים בחוקה על מנת לשרטט תהליך ראוי לכינון חוקה

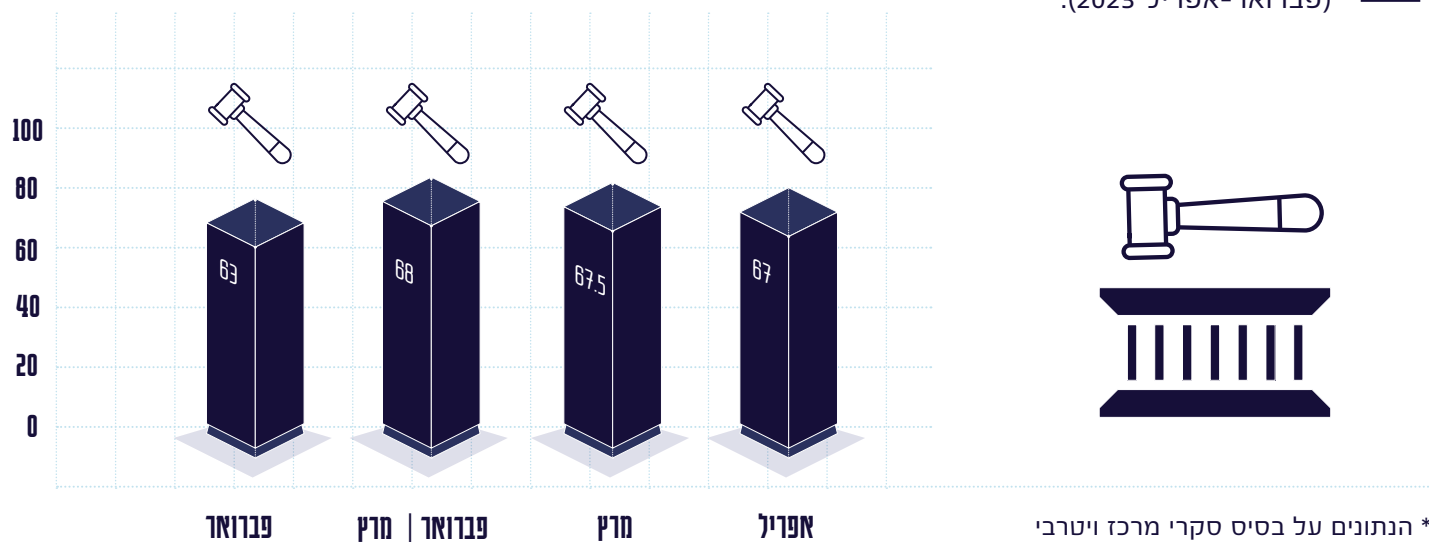
עמדות כלפי השינויים במערכת המשפט

01 מה דעתך על תוכנית החקיקה שמקדמת הממשלה (הרפורמה במערכת המשפט שהציע שר המשפטים לוינ)? (% ,מדגם יהודים) (אפריל 2023)

חוקה למדינת ישראל בהסכמה רחבה

02 מסכימים שמן הראוי שהכנסת תקדם כינון חוקה למדינת ישראל בהסכמה רחבה, בהתבסס על עקרונות מגילת העצמאות (% , כלל המדגם) (פברואר-אפריל 2023):

משטר וממשל בישראל 2023

01

עמידה בחזית המאבק האינטלקטואלי בשינויים המוצעים במערכת המשפט, מתוך השפעה על מתווה הנשיא והעמדת אלטרנטיבה לרפורמת לוי.

02

ייעוץ למפלגות מכל הקשת הפוליטית בנושא דמוקרטיה פנים-מפלגתית וקידום תוכנית לחיזוק היציבות הפוליטית, ובראשה הצעה לתיקון שיטת הבחירות.

03

פעילות מחקרית, תקשורתית ויישומית של צוות המכון שתרמה לבלימת היוזמה לסגירת השידור הציבורי.

04

חוקרי המכון יצרו קודקס מקצועי נרחב באשר למשמעותה וחשיבותה של עילת הסבירות בשיטת המשפט והמשטר שלנו. כפי שעלה מפסק הדין של בית המשפט, הסקירות המקצועיות שימשו בין השאר גם את שופטי בג"ץ, שפסקו ברוב מוחלט כי החוק שהעבירה הכנסת המבטל את עילת הסבירות - בטל.

05

בעקבות המלצות של המכון - הצעת חוק לגיוון הייצוג בבתי המשפט אושרה בקריאה טרומית ונמצאת בהליך חקיקה. ההצעה תחייב את הנהלת בתי המשפט להגיש לכנסת דוח שנתי בנושא גיוון השופטים.

רפורמות נדרשות

משטר וממשל

01

השלמת המפעל החוקתי

- הסדרת היחסים בין רשויות השלטון
- עיגון זכויות האזרח בישראל: השלמת חוקי יסוד, ובהם המחויבות לשוויון

02

הרשות השופטת

- הקמת בית משפט לערעורים
- הסדרת מעמד הרשות השופטת ובחירת השופטים, והסדרת ההליכים המשפטיים
- רפורמות ברשויות התביעה והייעוץ המשפטי

03

הרשות המחוקקת

- חיזוק יציבות הכנסת
- הגדלת הייצוגיות ושינוי שיטת הבחירות
- חיזוק הפיקוח הפרלמנטרי וטיוב תהליכי החקיקה
- טיוב ההליכים הדמוקרטיים במפלגות

04

הרשות המבצעת

- צמצום מבנה הממשלה
- שיקום השירות הציבורי

05

חיזוק השלטון המקומי

- ביזור כוח מהשלטון המרכזי לשלטון המקומי, בצד חיזוק מנגנוני הבקרה הפנימיים בתוך השלטון המקומי

ביטחון וטכנולוגיה בישראל 2023

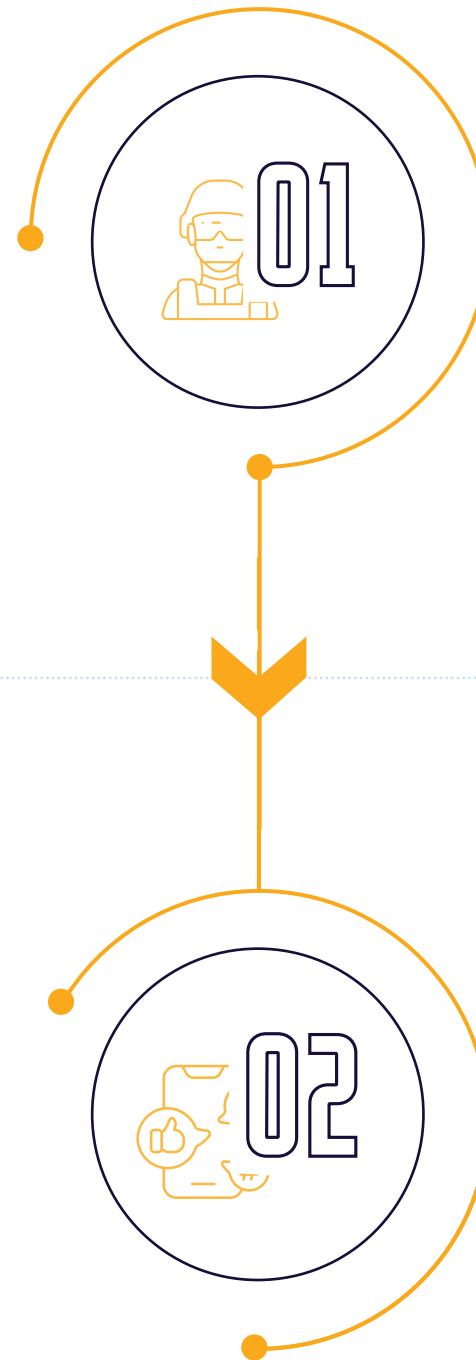
01 אישור הארכת חוק השירות הלאומי לשנה בלבד, כהוראת שעה, לאחר שחוות דעת ושיח שקיימו חוקרי המכון עם גורמי מקצוע סייעו לחברי הכנסת להבין את הפגמים בחקיקה המוצעת.

02 בתגובה להצעות להוסיף ולתת לחרדים פטור גורף משירות צבאי, חוקרי המכון פרסמו הצעה למתווה מאוזן לגיוס מדורג של חרדים ובד בבד להוצאתם לשוק העבודה בגיל שמאפשר להם לרכוש השכלה ומקצוע איכותיים.

03 הטמעה של המלצות חוקרי המכון בדבר עקרונות מנחים לפיתוח טכנולוגיות מבוססות בינה מלאכותית במשרדי הממשלה הרלוונטיים.

רפורמות נדרשות

ביטחון
וטכנולוגיה

ביטחון

- אימוץ מודל גיוס חדש השומר על עקרון צבא העם ומקדם את השוויון בנטל
- פיתוח מודל חדש לביטחון הפנים

הסדרת המרחב הדיגיטלי

- אסדרת הרשתות החברתיות במודל האירופי
- חיזוק ההגנה על הפרטיות והגנת סייבר
- חוק בינה מלאכותית
- חוק שידורים בטלוויזיה ובאינטרנט
- רפורמות בדיני תעמולת הבחירות והשקיפות השלטונית

חברה בישראל 2023

01

השקת פרויקט "בלי חינוך
לדמוקרטיה אין דמוקרטיה"
במערכת החינוך.

02

תיקון חוק רבני ערים
בהתאם להמלצות המכון,
בכללן ביטול הכפפת
הרבנים המקומיים לרבנות
הראשית והגדלת כוחה
של הרשות המקומית
בהליך בחירת רבני הערים.

03

השפעה על היוזמה לקדם
ייצוג הולם לחרדים בשירות
המדינה, בכלל זה הצבת
יעדים לשילוב מתוך
התחשבות בשיעורם
של החרדים באוכלוסייה.

04

אימוץ ההמלצה של המכון
להגדלת דמי הקיום בהכשרות
המקצועיות לחרדים.

01 חוזה חברתי חדש בין המדינה והחברה החרדית

- חקיקת חוק גיוס חדש המקדם שוויון בגיוס לצבא ומבוסס על הטבות וסנקציות כלכליות
- קידום תוכנית מקיפה להכנסת לימודי ליבה למערכת החינוך
- שיפור איכות המורים במערכת החינוך החרדית
- השקעה במסלולי השכלה גבוהה לחברה החרדית שיאפשרו שילוב איכותי בתעסוקה

02 סוגיות דת ומדינה

- סגירת מועצות דתיות והקמת מחלקות דת ברשויות המקומיות במקומן
- עיגון חוקי של סל שירותי דת מחייב
- עיגון רבנות מקומית בקהילות
- אימוץ הצעת חוק ברית הזוגיות
- הרחבת אפשרויות הגיור הממלכתי ומתן סמכות לבתי דין מקומיים
- הכנסת גופי כשרות פרטיים והפיכת הרבנות לרגולטור
- אימוץ הסדרי שבת על פי מתווה חוקה בהסכמה: מקומות בילוי ייפתחו, יוטלו הגבלות על מסחר

03 החברה הערבית בישראל

- עיגון החינוך לחיים משותפים ושילוב מורים ערבים במערכת החינוך בחברה היהודית
- טיפול באלימות ובפשיעה בחברה הערבית, בהתאם להחלטת ממשלה 549
- חיזוק מנגנוני חובת הייצוג ההולם של החברה הערבית בשירות הציבורי ושילוב האזרחים הערבים בשוק התעסוקה

04 חינוך אזרחי וחינוך לדמוקרטיה

- מחויבות לאומית לקידום חינוך לדמוקרטיה במטרה לחזק את התשתית להנחלת ערכים דמוקרטיים בכלל מגזרי החינוך בישראל ולפתח כשירות אזרחית דמוקרטית

כלכלה בישראל 2023

01

ייעוץ שוטף למינהלת המעסיקים וכתובת דוח שיסייע בהגדרת מטרותיה ואופן פעולתה בשנת 2024.

02

בניית מאגר נתונים ייחודי לשלטון המקומי בנושא בחירות, שקיפות, דיגיטציה והליכי תקצוב.

03

תמיכה מתמשכת בהיערכות המדינה למשבר האקלים, ובכלל זה שיתוף פעולה עם המשרד להגנת הסביבה בנושא רגולציה פיננסית ותעסוקה ירוקה, ועם משרד האנרגיה והתשתיות בנושא מימן ירוק.

04

- הקמת שורה של צוותי עבודה בין-מגזריים, בכללם:
- הפורום לחדשנות ציבורית – מטרתו להטמיע חדשנות בשירות הציבורי
 - צוות לקידום שיתופי פעולה אזוריים בתחום החדשנות האקלימית עם SNC (Startup Nation Central) ואקופיס
 - פורום מנכ"לים וראשי מערכת לשעבר במשרדי הממשלה לקידום רפורמות שלטוניות

מדיניות פיסקלית

- צמצום גודל הממשלה, בדגש על סגירת משרדי ממשלה מיותרים
- הקמת ועדה ציבורית שתגדיר מחדש את תפיסת הביטחון ותבחן את צורכי התקציב
- הגדלה הדרגתית של ההוצאה האזרחית, ככל שהמצב הביטחוני יאפשר
- חזרה לתוואי פוחת של יחס גירעון לתוצר, על מנת להביא לחזרה הדרגתית שלו לכ-60%
- הפחתת הכספים הקואליציוניים המגזריים
- צמצום הטבות מס לצד העלאה זהירה של מיסים חיוניים, דוגמת מס הבריאות

שוק העבודה העתידי

- עידוד תחום ההכשרות המקצועיות
- חיזוק הגמישות בשוק התעסוקה, בכלל זה ניווד זכויות סוציאליות ואסדרת העבודה מרחוק
- שימור עובדים מבוגרים בתעסוקה

היערכות למשבר האקלים

- הגדלת התמיכה בתעשיית החדשנות האקלימית
- קידום מדיניות של ביזור מקורות האנרגיה
- קידום חקלאות משמרת ומקיימת
- בחינה של הטלת מס פחמן, ומחזור הכנסותיו להשקעה באנרגיות מתחדשות

כנסים ואירועים

1.1

משרד לניתוח ההסכמים הקואליציוניים, שבו המכון ענה על שאלות אזרחים ואזרחיות בעניין המשמעויות של סעיפי ההסכמים (כמו פסקת ההתגברות, פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה, שינוי שיטת הבחירה של שופטים וחוק הגיוס)

23.1

כנס בשיתוף מכון מתווים שעסק במשמעותם של ערכים ליברליים ודמוקרטיים בעיצוב יחסי ישראל-אירופה

28.2

כנס בשיתוף בוקרא שעסק ברפורמה המשפטית ובהשלכותיה על החברה הערבית

4.3

כנס בשיתוף רשות הצעירים ומכון ברוקדייל להשקת שנתון ראשון מסוגו – "צעירים ערבים בישראל: תמונת מצב"

2.4

כנס בעניין אי-הנכונות לשרת במילואים בשל התוכנית לשינויים במערכת המשפט, שאליו הוזמנו אנשי צבא בעבר ובהווה

30.3

יום עיון ראשון מתוך שניים שבהם בחנו את מידת האפקטיביות של פעולות המדינה בנושא שילוב חרדים בתעסוקה. יום העיון הראשון הוקדש לניתוח תמונת המצב

8.5

יום עיון שני בנושא שילוב חרדים בתעסוקה, שעסק בחלופות מדיניות

7.8

דיון על הנסיגה הדמוקרטית והשלכותיה על יחסי החוץ של ישראל. בחינת ההשפעות של מהלכי הממשלה בתקופה שקדמה לכנס על מגוון היבטים בישראל ועל מעמדה של ישראל בעולם

כנס אלי הורוביץ לכלכלה וחברה

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה הוא הכנס הכלכלי המוביל בישראל. ייחודו בכך שהוא מכנס יחד אנשי עסקים מובילים, אקדמאים מהשורה הראשונה ובכירים בממשלה ובמגזר הציבורי לדיון משותף על הכלכלה והחברה בישראל מתוך התמקדות באתגרי המשק. בכנס של השנה בחנו את ההשפעות של השינויים המוצעים במערכת המשפט על ההיבטים הכלכליים-חברתיים ואת השלכותיהם על עתיד שוק ההון הישראלי. נקודות ראויים לציון:

בעקבות מושב ההכשרות המקצועיות, שבו הוצג לראשונה מודל הפעולה של SFI (Social finance Israel), החל שיתוף הפעולה בין המכון, SFI ומינהלת המעסיקים. במסגרת שיתוף הפעולה, SFI יממנו הכשרות מקצועיות באמצעות אג"ח חברתי.

בעקבות מושב החדשנות בשירות הציבורי משרד ראש הממשלה מקדם עבודת מטה להצעת מחליטים בממשלה לעידוד וקידום חדשנות תהליכית פנים-ממשלתית.

לקראת הכנס ולאחריו התקיימו פגישות עם הממונה על יחסי העבודה, אשר מצידה מקדמת שינויים במשרד העבודה הקשורים להיערכות למשבר האקלים.

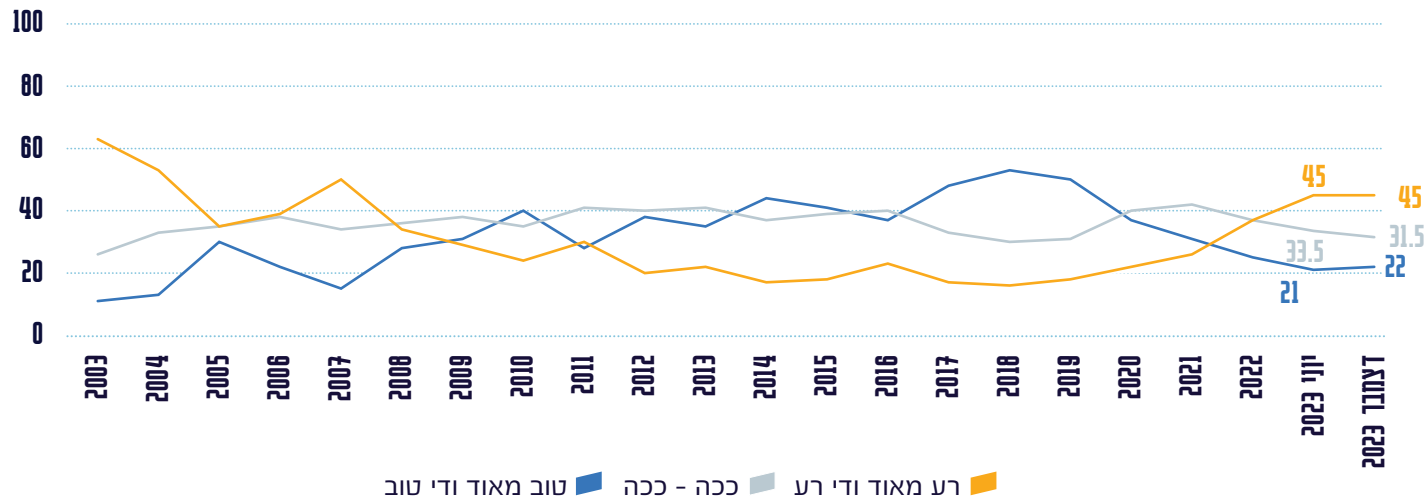
מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל ומדיניות עוקב ברציפות אחרי מגמות בדעת הקהל בישראל בעניין סוגיות שעל סדר היום הציבורי. מדד הדמוקרטיה הישראלית, ספינת הדגל של המרכז, בוחן כבר 21 שנה היבטים מבניים, תהליכיים ותפיסתיים בדעת הקהל בכל הקשור לדמוקרטיה הישראלית. הדוחות השנתיים, החודשיים וסקרי הבזק של המרכז מציגים תמונה עדכנית ורבת פנים של עמדות הציבור ומאבחנים מגמות של שינוי ורכיבים של יציבות בזירות הפוליטיות והחברתיות.

01 המצב הכללי של ישראל

(מתוך מדד הדמוקרטיה)

מה לדעתך המצב של ישראל היום באופן כללי? (% כלל המדגם)

01

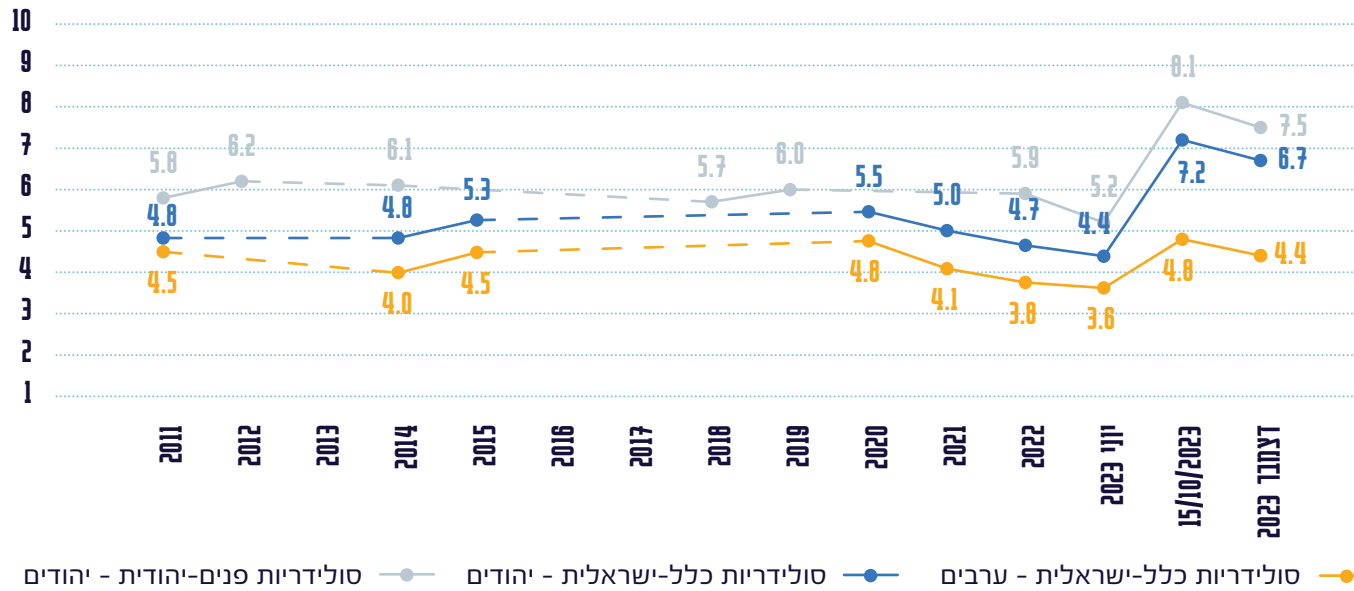

02 סולידריות חברתית

(מתוך מדד הדמוקרטיה)

איזה ציון אתה נותן לרמת הסולידריות (תחושת ה"ביחד") כיום של כלל החברה הישראלית (יהודים, ערבים וכל שאר האזרחים) ושל החברה היהודית? תן ציון בסולם שבין 1 ל-10, שבו 1=אין בכלל סולידריות ו-10=יש סולידריות רבה מאוד, 2011-2023 (% יהודים וערבים)

02

קרה זכר בישראל

יוחנן פלסנר

◀ בחודשים האחרונים הבנו שיש בידינו לתקן את הדרוש תיקון ולצאת מחוזקים מהמשבר

מאז 7 באוקטובר התנדבנו כאיש אחד ונלחמנו כתף אל כתף עם מי שאך לפני רגע היינו כמעט מוכנים להיפרד מהם ולהתפצל לשתי מדינות. הבנו שהחברה בישראל היא בעלת חוסן נדיר, שהמחויבות שלה לדמוקרטיה ולדמותה של המדינה גדולה מכל איום, פנימי או חיצוני.

פרופ' סוזי נבית

◀ ב-7 באוקטובר ירד עלינו חושך; חיינו התמלאו באבל וכאב

אבל בתוך החור הענקי שנפער בלב האומה והעלטה המוחלטת שנדמה שאנו שרויים בה – יש אורות גדולים, חזקים ובוהקים של אומת המתנדבים. אנשי ונשות המילואים, החיילים, הארגונים, התורמים, המפונים, כל המתנדבים בכל עיר, בכל שכונה ובכל רחוב. בעתיד, נקווה שהם גם יובילו את המדינה, על בסיס אותם ערכים של סולידריות וערבות הדדית, אחריות אישית ודוגמה אישית.

ד"ר ג'סי פרס

◀ 7 באוקטובר הוא קו פרשת מים בתולדות מדינת ישראל

באותו יום, מציאות חיינו, כפרטים וכאומה, השתנתה מן היסוד. האתגר המרכזי עבורנו, כמכון ששם לעצמו מטרה להבטיח את עתידה של ישראל כדמוקרטיה חיונית, הוא לעשות הכול על מנת להפוך את הטרגדיה הנוראית שנפלה עלינו להזדמנות היסטורית לתיקון. אסור לנו לפספס את ההזדמנות הזו.

פרופ' קרנית פלוג

◀ אחרי ההלם הראשוני, נכנסנו למוד של עשייה

כזאת, שבכלים שלנו, תתרום למדיניות טובה יותר של גורמי הממשל בהתמודדות עם האתגר העצום שיצרה המלחמה גם בתחומי הכלכלה. העבודה המקצועית (בצד קטיף של כרוביות ושיתלת כרובים) נתנה לכולנו תחושת עשייה וסיפוק בימים הקשים שעברו עלינו.

עו"ד שלומית רביצקי טור-19

◀ אירועי שמחת תורה הכניסו את כולנו לסחרחרה של דאגה ועשייה חברתית

חלקה הייתה עבורי עשייה משפחתית וקהילתית, במציאות שבה בן זוגי ושניים מילדיי מגויסים והקיבוץ שלי מארח 300 מפונים מן העוטף. דאגה ועשייה נוספות היו במישור הלאומי במכון – בחינת התהליכים המתרחשים בחברה החרדית וכלפיה והתמקדות בחוזה החברתי החדש שצריך וניתן יהיה לייצר כאן ביום שאחרי.

ד"ר ערן שמיד בודר

◀ האירועים הקשים שהתרגשו עלינו חוללו אצלי טשטוש בין האישי לבין הלאומי

אנחנו פועלים כדי להבטיח שהפעולות הננקטות להגברת הביטחון האישי של אזרחי ישראל, בין היתר בדרך של הרחבת מדיניות הרישוי של נשק אישי, ייעשו בהתבסס על נתונים ושיקולים מקצועיים ומתוך איזון ראוי עם שיקולים אחרים הנוגעים לשלום הציבור. יחד ננצח!

ארנון מאיר

◀ יעבוד זמן רב עד שאשתחרר מהתחושות שליוו את הלילה שבין 7 ל-8 באוקטובר

עם התמשכות שירות המילואים, והדילמות שהוצפו במהלכו ברמה האישית וברמה הלאומית, התחדדה אצלי ההבנה עד כמה העבודה שאנחנו עושים היא קריטית וחשובה. יש לנו שליחות לאומית של ממש בסיוע לטיוב מערכות קבלת ההחלטות בישראל והעלאתן על פסים מקצועיים.

נונה ברק וושלר

◀ בשבת בבוקר התעוררתי מדיווחי חדשות ברקע ומייד הבנתי שמהו רע קרה

ההתגייסות המטורפת של החברה האזרחית הוכיחה שלמרות התהום שאליה הגענו, יש תקווה. עלינו לחשב מסלול מחדש, והתפקיד שלנו במכון הוא להתוות את הדרך לשיקום חברתי וכלכלי ולהחזרת האמון במוסדות המדינה. למען המדינה שלנו, למען הילדים והנכדים שלנו, ולזכרם של אלפי הרוגים והרוגות.

פרופ' תמר הרון

◀ שנת 2023 הייתה סוערת במיוחד גם לפי אמות המידה הישראליות

ראשיתה בניסיון של הממשלה לבצע רפורמה משטרית שהביאה לעליית גל מחאה אזרחית סוערת וחסרת תקדים בהיקפה והמשכה באירועי 7 באוקטובר והמלחמה שבעקבותיהם. הממצא המעניין ביותר של סקרי דעת הקהל שביצענו הוא שקווי הפילוג החברתיים-פוליטיים העיקריים בחברה הישראלית-יהודית שעמדו בבסיס המחאה בתחילת השנה לא טושטשו גם בסופה: אחרי טלטלת אוקטובר הם שבים ומבצבים מבעד למסך הסיסמה הרווחת "יחד ננצח".

עו"ד ננת טהון אשכנזי

◀ אירועי 7 באוקטובר תפסו גם אותי בתחושות של תדהמה, פחד ועצב עמוק

מספר ימים לאחר היום הנורא חלחלה ההכרה שכל אחד ואחת מאיתנו מחויבים ללמוד את עומק המשבר, להבין את האחריות האישית והקולקטיבית ולשרטט יחד כיצד נוכל כולנו לפעול אחרת, כדי שנוכל להשתקם כחברה.

דפנה אבירם ניצן

◀ בימים הראשונים שאחרי חתקפת הטרור היינו כולנו בשוק

אבל די מהר הבנתי כמה חשוב לחזור לפעילות, בפורמט שונה. כינסנו ישיבה של צוות שוק העבודה העתידי, בהשתתפות רחבה של גורמי ממשל, נציגי מגזר עסקי וחברה אזרחית, כדי לדון בפתרון המצוקות שעיינו מתמודד שוק העבודה בעקבות המלחמה. היינו מהראשונים שחזרו לתפקוד – ועל כך אני גאה בצוות עובדי המרכז, ששיתף פעולה והתעשת במהרה.

מלחמת חרבות ברזל

עם פרוץ המלחמה העמדנו את עצמנו לרשות דובר צה"ל, משרד החוץ וגורמי ממשל אחרים על מנת לסייע במאמצי ההסברה ויצירת הלגיטימציה למהלכי המלחמה. חוקרי המכון סיפקו ניתוחים בנושאי המומחיות והעיסוק של המכון, לצורך טיוב מדיניות התגובה הישראלית ולטובת ההתמודדות בזמן אמת עם אתגרי הצבא, הכלכלה והחברה הישראלית בזמן מלחמה.

הפצנו חומרים ממוקדים לחברי כנסת במגוון נושאים: פעילות בית המשפט, משפט בינלאומי, השבת האמון במערכות המדינה, החשיבות של לקיחת אחריות.

במישור הבינלאומי, פעילות המכון כללה עשרות ראיונות וציטוטים ואלפי אזכורים בתוך שבועות אחדים. נשיא המכון, וחוקרים אחרים מן המכון, הציגו את הזווית הישראלית לפני גופי התקשורת המובילים בזירה הבינלאומית – בתקשורת הכתובה, המשודרת והדיגיטלית.

יצרנו קשרי עבודה עם מינהלת תקומה על מנת לסייע במשימה של שיקום יישובי עוטף עזה ותושביהם, על בסיס ידע ומחקר קיימים.

גיבשנו בשיתוף פעולה עם INSS דוח מקרו - כלכלי שעסק במשמעויות של המלחמה.

מעקב חקיקה

← **תגובה לתזכיר חוק הסיוע הכלכלי שכללה המלצות לעדכון תקציב 2024 וגיבוש תקציב 2025**

← **חוות דעת על דחיית הבחירות לרשויות המקומיות**

← **מענה לתזכיר חוק "מתן עידוד והמשך תעסוקה"**

← **חוות דעת על ההתמודדות עם צריכת פרסומי טרור ברשתות החברתיות**

← **חוות דעת על משמעות תקצוב תוכנית "אופק חדש" ברשתות החרדיות ללא פיקוח ראוי על התכנים ורמת הלימודים**

← **חוות דעת על הצעת חוק הסמכת צבא הגנה לישראל ושירות הביטחון הכללי לביצוע חדירה לחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה ניידת, במענה לתזכיר חוק ההתמודדות עם תקיפות סייבר**

כנסים ודיונים

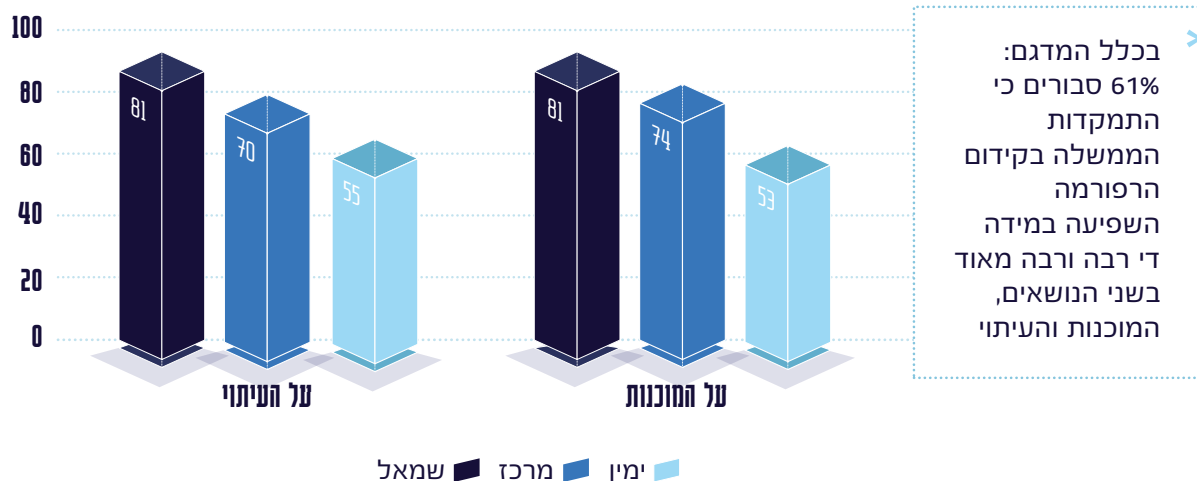
צוותי עבודה

- 03 **פורום מנכ"לים וראשי מערכות לשעבר** של משרדי הממשלה שהקמנו עסק בתכלול מענים חברתיים-כלכליים ושירותים, ציבוריים בתקופת המלחמה, בתפקוד השלטון המקומי בעת חירום ובמצב החברה הערבית בזמן המלחמה.
- 02 **צוות קידום שיתוף פעולה אזרחי בתחום החדשנות האקלימית** הסיט את דיוניו והחל לבחון את היערכות משרדי הממשלה לתפקוד בשעת חירום. המלצות ותובנות מהדיון הועברו למל"ל.
- 01 **מרגע פרוץ המלחמה, צוות שוק העבודה** הסיט את דיוניו והחל לעסוק במתן מענה למחסור בעובדים בענפים אסטרטגיים ובמשבר התעסוקה של המפונים מהצפון והדרום. חסמים, תובנות והמלצות מהדיון הופצו למקבלי ההחלטות.

נתונים "חרבות ברזל"

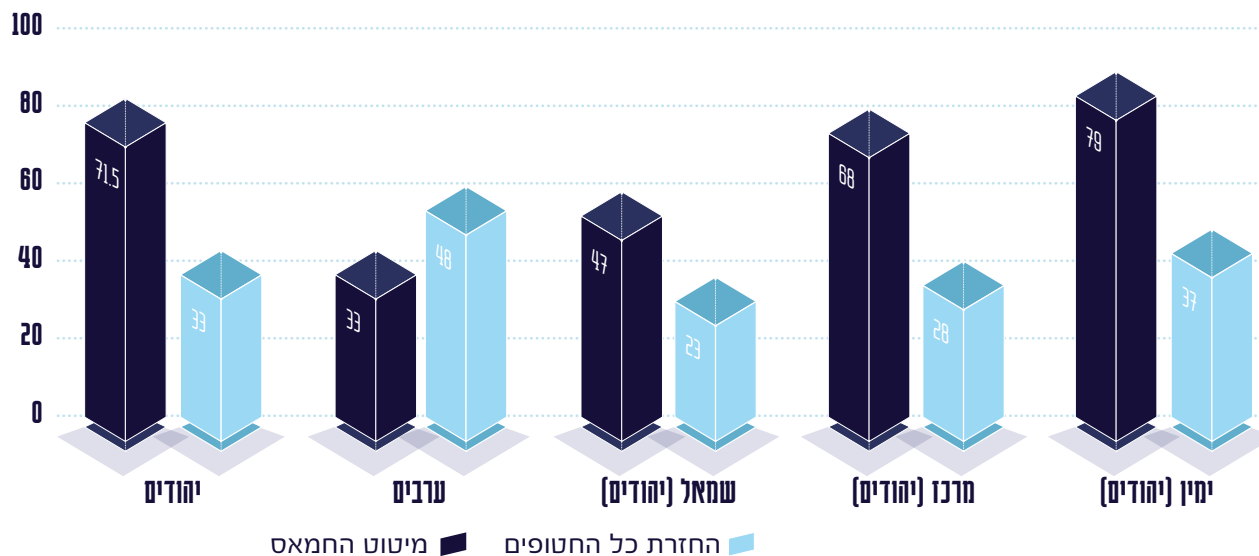
01

התמקדות הממשלה בקידום הרפורמה המשפטית השפיעה במידה די רבה ורבה מאוד על העיתוי שבו בחר החמאס לבצע את המתקפה ב-7 באוקטובר/על המוכנות של ישראל להתקפה כזו (% יהודים, לפי מחנות פוליטיים) (נובמבר 2023)

02

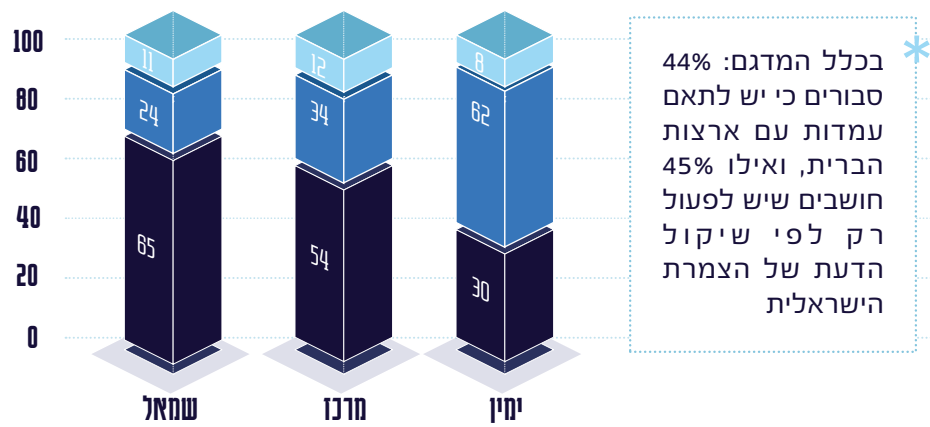
הסיכוי להשיג את מטרות המלחמה (דצמבר 2023)
סיכוי גבוה שישראל תצליח למוטט את התשתית הצבאית והמדינית של החמאס ולהשיב את כל החטופים (% יהודים וערבים)

04

יחסי ישראל-ארצות הברית (נובמבר 2023)

מאז פרוץ המלחמה ארצות הברית והנשיא ביידן עומדים לצידה של ישראל בכל המובנים – הצבאי, הדיפלומטי ועוד. כיום מסתמן שלארצות הברית גם דרישות מישראל, שאינן תמיד מקובלות על ההנהגה הישראלית, דוגמת הפסקות אש לצרכים הומניטריים. לדעתך, מה על ישראל לעשות? (% יהודים, לפי מחנות פוליטיים)

* בכלל המדגם: 44% סבורים כי יש לתאם עמדות עם ארצות הברית, ואילו 45% חושבים שיש לפעול רק לפי שיקול הדעת של הצמרת הישראלית

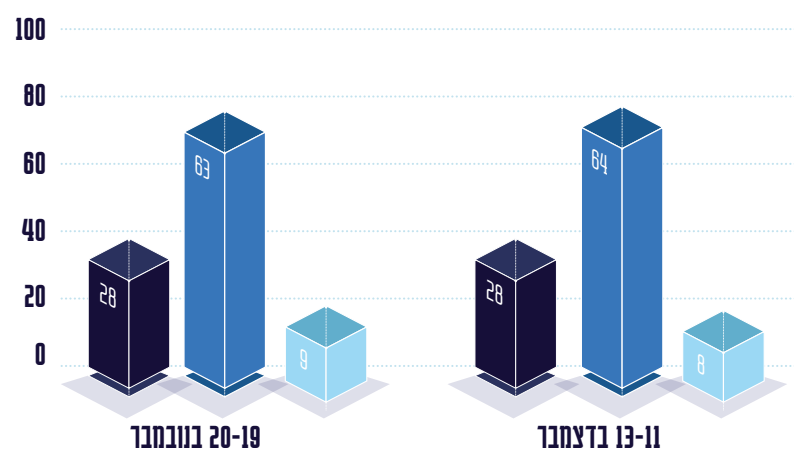
לפי יודעים ■ לא יודעים ■ לתאם עם האמריקאים ■ לפעול לפי שיקולי הצמרת הישראלית

03

לממשלה יש תוכנית פעולה ברורה ליום שאחרי המלחמה?

(נובמבר ודצמבר 2023)

לדעתך, האם לממשלה כיום יש או אין תוכנית פעולה ברורה באשר ליום שלאחר סיום הלחימה בעזה? (% כלל המדגם)

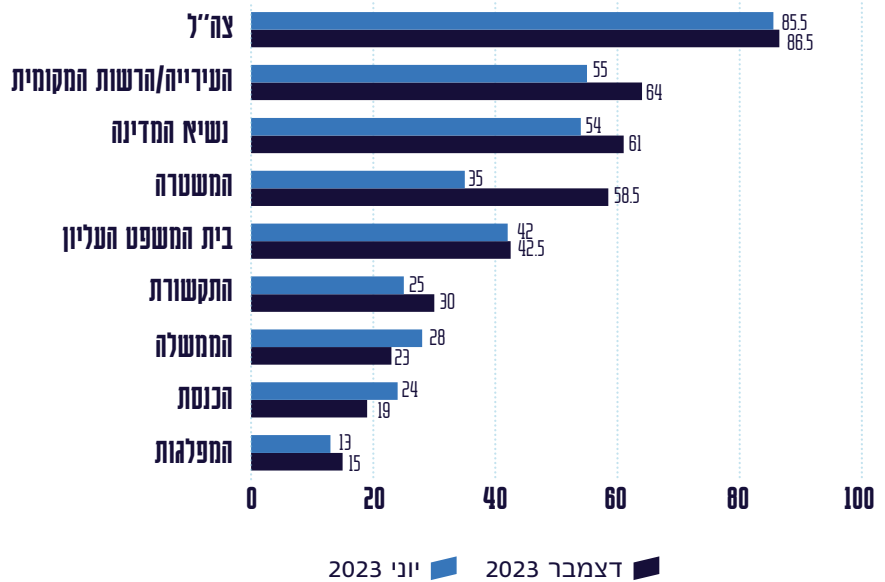

לא יודעים ■ אין תוכנית ברורה ליום שאחרי המלחמה ■ יש תוכנית ברורה ליום שאחרי המלחמה

05

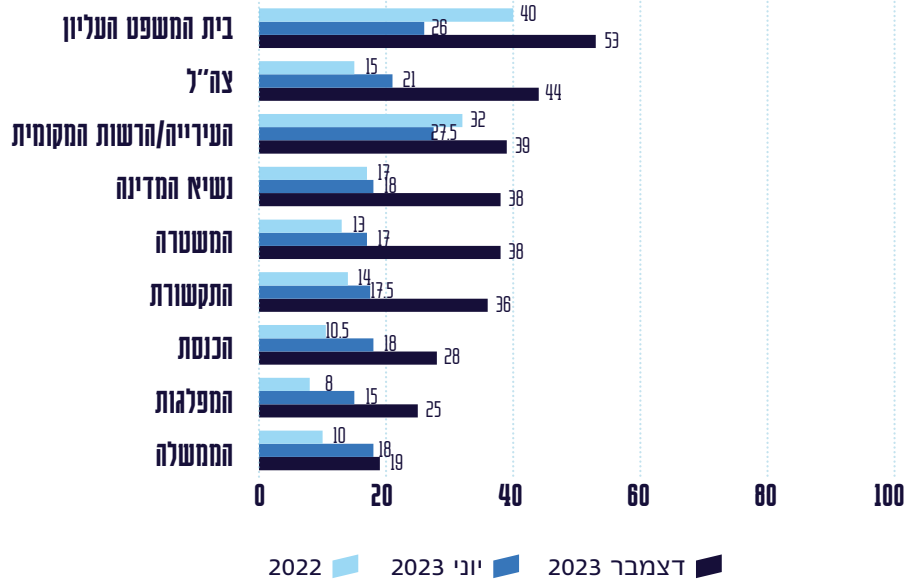
נותנים אמון במוסדות המדינה (מתוך מדד הדמוקרטיה)

(% יהודים)

דצמבר 2023 ■ יוני 2023

(% ערבים)

דצמבר 2023 ■ יוני 2023 ■ 2022

תקשורת ישראלית

2,816

הופעות
בתקשורת
(עלייה של 33%
לעומת 2022)

857

ראיונות
בטלוויזיה וברדיו
(עלייה של 25%
לעומת 2022)

773

פרסומים
בעיתונות
הכתובה
(מתוכם 250
מאמרי דעה וטורים)

65.5
מיליון ₪

שווי חשיפה
(עלייה של 58%
לעומת 2022)

231

פגישות עם חברי
כנסת והופעות
בוועדות הכנסת

168

פגישות עם שרים
וגורמי ממשל

129

חוות דעת

60

פרסומים
שראו אור

289

עבודה מול גורמי
חברה אזרחית

61

כנסים, פורומים
וקבוצות עבודה

45

סקרים לטובת
מחקר ויישום
וסקרים שוטפים

9

מכרזים
ממשלתיים
וקולות קוראים

אתר האינטרנט

1.92 מיליון

גולשים וגולשות
(עלייה של 30% לעומת 2022)

7.24 מיליון

צפיות
(עלייה של 72% לעומת 2022)

רשתות חברתיות

1.98 מיליון

חשיפות
(2.12 מיליון כולל טיקטוק)

108,700

עוקבים
ועוקבות

יוטיוב

הסרטונים הכי נצפים

1.92 מיליון עוצרים את הניסיון להשתלט על העליון <
515,289 בולמים את המאמץ להחריב את בג"ץ <
390,395 בלי שופטים עצמאיים, אין הפרדת רשויות, אין דמוקרטיה <

3.5 מיליון

צפיות
(עלייה של 400% לעומת 2022)

366

סרטונים
(עלייה של 255% לעומת 2022)

תקשורת בינלאומית

רשתות חברתיות

3,796,800

חשיפות

עיתונות

2,260

ראיונות וציטוטים ברדיו ובטלוויזיה
(עלייה של 86% לעומת 2022)

17,740

פרסומים בעיתונות הכתובה
(מתוכם 96 מאמרי דעה וטורים)

אתר האינטרנט באנגלית

808,556

צפיות
(עלייה של 54% לעומת 2022)

הנהלת המכון

יוחנן פלסנר
נשיא המכון

פרופ' סוזי נבות
סגנית נשיא למחקר

פרופ' קרנית פלוג
סגנית נשיא למחקר

ד"ר ישי (ג'סי) פרס
סגן נשיא לפיתוח
ואסטרטגיה

מנהלי מרכזים

דפנה אבירם ניצן
המרכז לממשל וכלכלה, וראשת
התוכנית לרפורמות בשוק העבודה

פרופ' תמר הרמן
מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל
ומדיניות, עמיתה בכירה

עו"ד ענת טהון אשכנזי
המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים

עו"ד שלומית רביצקי טור-פז
מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס לחברה
משותפת, וראשת התוכנית ללאום,
דת ומדינה

ד"ר ערן שמיר בורר
המרכז לביטחון לאומי ודמוקרטיה

עמיתים בכירים

פרופ' איתי אטר
המרכז לממשל וכלכלה

פרופ' נתן זוסמן
המרכז לממשל וכלכלה, עמית
בכיר אורח

פרופ' עמיחי כהן
המרכז לביטחון לאומי ודמוקרטיה

פרופ' יותם מרגלית
המרכז לממשל וכלכלה

פרופ' דניאל סטטמן
מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס
לחברה משותפת

פרופ' בני פורת
מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס
לחברה משותפת

פרופ' יובל פלדמן
המרכז לממשל וכלכלה

פרופ' מרדכי קרמניצר
המרכז לערכים ולמוסדות
דמוקרטיים

פרופ' גדעון רהט
המרכז לממשל וכלכלה

ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר
המרכז לערכים ולמוסדות
דמוקרטיים, וראשת התוכנית
לדמוקרטיה בעידן במידע

פרופ' יובל שני
המרכז לערכים ולמוסדות
דמוקרטיים

ראשי תוכניות ופרויקטים

עו"ד ריטה גולשטיין גלפרין
התוכנית לרפורמות בשירות הציבורי

ד"ר תמי הופמן
התוכנית למדיניות חינוך לדמוקרטיה

עו"ד עדנה הראל פישר
התוכנית לאתיקה שלטונית ומאבק בשחיתות

ד"ר גלעד מלאך
התוכנית לחברה החרדית בישראל

ד"ר אסף שפירא
התוכנית לרפורמות פוליטיות

מנהלי תחומים

אלי בנט
מנהל אסטרטגיה בינלאומית

נועה ברק וושלר
מנהלת מערך תקשורת ושיווק

ענת גולדמן
מנהלת תחום תקציב ותכנון

ארנון מאיר
מנהל מערך יישום וקשרי ממשל

מאיה פריד
מנהלת פיתוח משאבים

דורית שובל
מנהלת תחום מינהל

הוועד המנהל

אמיר אלשטיין, יו"ר

עו"ד ליאת אהרונוסון

אלי גרוןר

פרופ' ורד וניצקי-סרוסי

ד"ר חן ליכטנשטיין

מזל מועלם

השגריר לשעבר סלי מרידור

פרופ' פאדיה נאסר אבו-אלהיג'א

עו"ד אבי פישר

ד"ר מיכל צור

יוסי קוצ'יק

חייסדים

ד"ר אריק כרמון

מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ

(1920–2021)

הנהגה בינלאומית

ברנרד מרכוס

יו"ר בינלאומי

הנשיא העשירי ראובן ריבלין

יו"ר של כבוד

החועצה הבינלאומית

פרופ' רונלד דניאלס, יו"ר (ארצות הברית)

השופטת רוזלי סילברמן אבלה (קנדה)

אליוט אברמס (ארצות הברית)*

השגריר לשעבר מרטין אינדיק (ארצות הברית)

אן אפלכאום (ארצות הברית)

פרופ' ורנון בוגדנור (בריטניה)*

השופטת דורית ביניש (ישראל)

השופט סטיבן ברייר (ארצות הברית)

השופט סלים ג'ובראן ז"ל (ישראל)

ד"ר ג'וזף ג'ופה (גרמניה)*

פרופ' משה הלברטל (ישראל)

פרופ' מייקל וולצר (ארצות הברית)

פרופ' רוברט מנוקין (ארצות הברית)

פרופ' כריסטוף מרקשיס (גרמניה)

השופט אברהם סופר (ארצות הברית)

ברט סטפנס (ארצות הברית)

פרופ' ארווין קוטלר (קנדה)*

פרופ' גרהארד קספר (ארצות הברית)

פרופ' יהודה ריינהרץ (ארצות הברית)

פרופ' גבריאלה שלו (ישראל)*

* אמריטוס

חייסדים

קרן מרכוס (ארצות הברית)

נדבנים

ג'ואן וארווין ג'ייקובס (ארצות הברית)

קרן משפחת צ'ארלס ולין שוסטרמן (ארצות הברית)

נאמנים

קרן ויליאם דוידסון (ארצות הברית)

קרן אנונימית (ארצות הברית)

חיטיבים

קרן שוסטק דובינסקי (ארצות הברית)

רוברט מאירוף ורדה בקר (ארצות הברית)

עמיתים

קרן אנונימית (ישראל)

קרן ריימונד פרנקל (ארצות הברית)

קרן הקרמן (ארצות הברית)

קרן דליה ואלי הורביץ (ישראל)

קרן דיאן וגילפורד גלייזר (ארצות הברית)

קרן רוזלינד ואתור גילברט (ארצות הברית)

אנדרו ויטרבי (ארצות הברית)

קרן ראסל ברי (ארצות הברית)

קרן ג'פרי ה' ושרי ל' ארונסון (ארצות הברית)

קרן בוסטן (ארצות הברית)

תורמים

קרן אנונימית (ארצות הברית)

קרן אדי וג'ולס טראמפ (ישראל)

ג'ואל וברנדן שמחאי-שטראוס (ארצות הברית)

קרן אנדריאה וצ'רלס ברונפמן (ארצות הברית)

קרן מרגרט ודניאל לואב (ארצות הברית)

קרן קלודין וסטפן ברונפמן (קנדה)

קרן משפחת בארר (ארצות הברית)

אריק גרטלר (ארצות הברית)

קרן האורד וננסי מרקס (ארצות הברית)

קרן יזמות חברתית לקידום שוויון וחברה משותפת

בין יהודים וערבים בישראל (ארצות הברית)

קרן זיטה ומארק ברנשטיין (קנדה)

תומכים

- הארייט ולן שליפר (ארצות הברית)
- קרן דונלד וקרול חייקן (ארצות הברית)
- קרן גולדמן-זוננפלדט (ארצות הברית)
- טינה ואלברט סמול (ארצות הברית)
- אמיר מיינ (ארצות הברית)

שותפים חוסדיים

- קרן קונרד אדנאואר סטיפטונג (גרמניה)
- המשרד להגנת הסביבה (ישראל)
- פדרציית ניו יורק (ארצות הברית)
- משרד ארנון (ישראל)

ידידים

- סר מייקל ולידי ברברה דייזיס (אנגליה)
- קרן זיסו מוזס וולפביץ (ישראל)
- אמיר אלשטיין (ישראל)
- ליאת אהרנסון (ישראל)
- צבי לימון (ישראל)
- אדם פישר (ישראל)
- קרן יונס וסוראיה נזראין (ארצות הברית)
- קרן ליזה ודאגלס גולדמן (ארצות הברית)
- קרן מקור תקווה (ארצות הברית)
- קרן ג'ק מילר (ארצות הברית)
- אייזק פישר ולורדס סוארז (ארצות הברית)
- טל ואריאל רקנאטי (ארצות הברית)
- קרן גוטסמן (ארצות הברית)
- קרן לזכרו של ריצ'רד שונסטאט (ארצות הברית)
- מרשה ריקליס (ארצות הברית)
- אליסה ודניאל דוקטורוף (ארצות הברית)
- אייב פינקלשטיין (ישראל)
- חן ליכטנשטיין (ישראל)
- אבי פישר (ישראל)
- קרן אנט מ' ותאודור נ' לרנר (ארצות הברית)
- קרן תומס ואן פרידמן (ארצות הברית)
- קרן לורה וגארי לאודר (ארצות הברית)
- יוסי קוצ'יק (ישראל)
- קרן אביב (ארצות הברית)
- קרן ברכה (ישראל)
- רוברט לרר (אוסטרליה)

מדנזי מחקר			
%	\$	₪	
16%	2,138,179	7,755,174	המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים
9%	1,220,472	4,426,652	מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס לחברה משותפת
17%	2,338,233	8,480,770	המרכז לממשל וכלכלה
4%	478,438	1,735,293	המרכז לביטחון לאומי ודמוקרטיה
5%	645,759	2,342,167	מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל ומדיניות
יחידות מטה			
%	\$	₪	
8%	1,102,637	3,999,266	יישום וקשרי ממשל
21%	2,772,910	10,057,346	מערך התקשורת (כולל פעילות תקשורתית מיוחדת סביב המשבר החוקתי)
3%	361,877	1,312,526	הוצאה לאור
1%	124,995	453,356	פיתוח**
3%	419,654	1,522,085	מחשוב ותמיכה טכנולוגית
2%	210,458	763,332	מנהלה***
0%	40,281	146,100	שדרוג מערך הכנסים
12%	1,608,573	5,834,293	הכנסות מיועדות לניצול בשנים 2024-2025
100%	13,462,465	48,828,361	סה"כ הוצאות

דוח נספיו

הכנסות 2023

מדנזי מחקר			
%	\$	₪	
18%	2,434,477	9,097,541	קרנות ותרומות פרטיות מישראל
81%	11,186,335	39,104,033	קרנות ותרומות פרטיות משאר העולם****
0.2%	23,821	86,352	פרויקטים משותפים עם מוסדות ומשרדי ממשלה
1.1%	147,199	540,435	תמלוגים, שותפויות ושונות
100.0%	13,791,832	48,828,361	סה"כ הכנסות ****

הערות

* על פי דוחות לא מבוקרים
 ** בקיזוז השתתפות בהוצאות מאגודת הידידים בסך אלף דולר
 *** לאחר שיוך הוצאות לפעילות
 **** כולל תרומה לפעילות (נוסף לקרן העומדת) לשנת 2023, שהועברה ל-2024
 ***** לא כולל תרומות בסך אלף דולר, שהתקבלו בשנת 2023 עבור 2024

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

המכון הישראלי לדמוקרטיה (ע"ר)
רח' פינסקר 4, ת"ד 4702, ירושלים 9104602, ישראל
02-5300888 | info@idi.org.il | www.idi.org.il

ל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי. לאחר שהוגלה העם מארצו בכו הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא
ל מתפילה ומתקוה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית. מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחו
ולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים,
קימו ישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות
לריתית. בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הוגה חזון המדינה היהודית תיאודור הרצל והכריז על זכות העם היהודי
קוחה לאומית בארצו. זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף
-לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ-ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי. השואה שנתחוללה על עם
דאל בזמן האחרון, בה הוכרעו לטבח מיליונים יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעית העם היהודי מחוסר המולדת
עצמאות על-ידי חידוש המדינה היהודית בארץ-ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה
ת-זכויות בתוך משפחת העמים. שארית הפליטה שניצלה מהטבח הנאצי האיום באירופה ויהודי ארצות אחרות לא חדלו להעפיל לארץ-ישראל,
אף כל קושי, מניעה וסכנה, ולא פסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חירות ועמל-ישרים במולדת עמם. במלחמת העולם השנייה תרם הישוב
ברי בארץ את מלוא-חלקו למאבק האומות השוחרות חירות ושלום נגד כוחות הרשע הנאצי, ובדם חייליו ובמאמצו המלחמתי קנה לו את
כות להמנות עם העמים מייסדי ברית האומות המאוחדות. ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת
ונה יהודית בארץ-ישראל; העצרת תבעה מאת תושבי ארץ-ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הודרשים מצדם הם לביצוע ההחלטה. הכרה
של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה. זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם
חד ברשות עצמו במדינתו הריבונית. לפיכך נתכנסו, אנו חברי מועצת העם, נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי
ארץ-ישראל, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית
ארץ ישראל, היא מדינת ישראל. אנו קובעים שהחל מרגע סיום המנדט, הלילה, אור ליום שבת ו' אייר תש"ח, 15 במאי 1948, ועד להקמת
לטונות הנבחרים והסדירים של המדינה בהתאם לחוקה שתקבע ל-ידי האספה המכוננת הנבחרת לא יאוחר מ-1 באוקטובר 1948 - תפעל
עצת העם כמועצת מדינה זמנית, ומוסד הביצוע שלה, מנהלת-העם, יהווה את הממשלה הזמנית של המדינה היהודית, אשר תיקרא בשם ישראל.
ינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק
שלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שיוון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון,
ון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות. מדינת ישראל תהא
כנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות
לכלית של ארץ-ישראל בשלמותה. אנו קוראים לאומות המאוחדות לתת יד לעם היהודי בבנין מדינתו ולקבל את מדינת ישראל לתוך משפחת
מים. אנו קוראים - גם בתוך התקפת-הדמים הנוערכת עלינו זה חדשים - לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על שלום וליטול
קם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים. אנו מושיטים יד שלום ושכנות
בה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום